

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL,
hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia,
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI ÉRTEKEZLET“-E
TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTI:
NAGY KÁROLY
REF. THEOL. TANÁR.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Inség.

Magyarországon inség van: ezt kürtölik hetek óta a lapok. Csak egyedül Budapesten, az ország fővárosában 10 ezer ember van kereset s kenyér nélkül. Rongyos, éhezett, elcsigázott munkásokat rendőri fedezet alatt kísérik városról városra, faluról-falura; keresik az illetőségi helyüket, a falut a várost a hová valók, a honnan vándorutjukra indultak, oda szállítják vissza, hogy ott keressenek munkát, kenyeret vagy ha nem kapnak, ott gondoskodják eltartásukról a községük. A kik a városokban maradnak azok számára megindult a gyűjtés. Nem pénzt kapnak, hanem kenyeret, ruhát, fát, melegedő helyet Budapesten decz. 18-tól kezdve maig 150 ezer darab ingyen kenyeret osztottak ki. Jótékony adakozók százakat látnak el egy-egy nap élelemmel. Megmozdult a vidék is. Városokon, falukban gyűjtés folyik a szegény inségesek javára; czifra urak, fényes dámák az ő javukra tánczolnak, mulatnak, báloznak és — a mit összehozni tudnak minden leleményességgel, a segedelem egy csepp viz az inség tengerében.

Az inség nem a közönséges szegénység. A nyomor sem inség még. A szegénységben nincs meg az, a mi állásunkhoz, viszonyainkhoz mérten, átlagos számítás szerint, meg kellene hogy legyen. A nyomorban nélkülözéseink is vannak, nem a feleslegeseinkben, hanem a mindennapiakban. Az inség ott kezdődik, hol már hiányznak az életfentartásra szükséges legutolsó, legvégső eszközök is. Mikor nemcsak meleg leves nincs, de hiányzik a száraz kenyér utolsó morzsája is; mikor nemcsak vetett ágy és fűtött

szoba nincs, de nincs fődél sem, a hová bár éjjelre meghuzhassa magát az ember. Inség van akkor, mikor a halál az éhség! és dermesztő, fagyaló hideg alakjában viczorítja ránk fehér fogát, a midőn erőnk elhagy s reszkető kezünket hiába nyújtjuk a segély után, mert itt, ott és mindenütt csak ugyanazon segélyért esengő kezeket, vézna karokat látjuk és nincs, a ki segíthessen. Oh, nem hiába irtózunk tőle, mert az inség csakugyan borzasztó, szívet és életet szaggató rém.

Az inség két okból szokta felütni fejét: természetű csapások és pusztító ragályok révén. Késői fagy, aszály, árvíz, sáska, pestis sokszor okoztak már inséget. Ezek ellen nem tudunk védekezni eddig. Ezek nem a mi magunktartásunktól, cselekedeteinktől függenek. Ezekért sem egyenként, sem összesen nem érzünk felelősséget. Méltán nevezzük az «Isten látogatásainak». Ezekkel szemben csak imádkozni tudunk a szabadításért.

Hanem ez a mostani inség nem ilyen természetű. Az elmúlt esztendőben a Gondviselés keze nem sújtotta hazánkat. A föld megadta a maga áldását; pusztító ragály nem szedte ezreivel a munkások, kenyérkeresők közül áldozatát. A «föld népe» közt nincsen is inség Nagy szegénység, sokhelyt nyomor — fájdalom — van; de inség nincs a vidéken. Ez a mostani a szorosabb értelemben vett «*bérmunkások insége*», a nagy városok betegsége. Nem a földmives, hanem az ipari, gyári munkások insége. Nem az Isten kezének látogatása, hanem súlyos, nagy büntetés korunk egyéni és közös nagy bűneiért. Nagy vétkeiért sújtja Isten ezt a kort, ezt a népet; olyan bűnökért, a melyekért mindnyájan felelősök vagyunk s a melynek átka, sulya alatt érezzük újra a régi igazságot, hogy «*az Isten nem ver*

bottal» és hogy «a bűn magvában hordozza saját büntetésének csiráját.»

A saját elménk bölcsessége ver bennünket. Az a bölcsesség, mely nem akar egyébről tudni, mint az anyagról, a földről; a mely gunyosan mosolyog, ha Istenről s az ő láthatatlan lelki világáról s ennek törvényeiről hall beszélni. A melynek a Jézus Krisztus neve és az ő örökkévaló, tiszta evangéliuma most botránkozás, majd bolondság. Az a bölcsesség, melynek istene a Mammon, istentisztelete az élvezet.

Mert hogy jött létre ez a mai állapot?!

Ki van mutatva, hogy az ipari vállalatokkal, gyárakkal bővülködő nagy városok lakossága aránylag rövid idő alatt megkétszereződött. Londoné például 20 év alatt 2 milliőről 5-re emelkedett. Honnan e gyors emelkedés? Nem a születésekből, hanem a vidéki beköltözködésből. S mért huzódnak az emberek a nagyvárosokba? Mert könnyebb élet, kevesebb munka, látszólag nagyobb bér, több élvezet s nagyobb szerencse kínálkozik. A falusi tanyától, atyai háztól megválnak a család; városra költözik. A pénz elfogy, míg munka kerül. De végre megvan. A kereset szép; a vállalat, a gyár jól fizet. Növekszik a kivánság. A pinzelakásból egy, két szoba; a falusi lányból kisasszony lesz s a család most már cselédet is tarthat. Gyűjteni, félretenni nem lehet, hisz' a szép keresmény így is elfogy, mint a harmat. Ki gondolna rosszabb napokra?!

Ime, az egyik oldalon a bűn, vétek, hiba!

S a másikon?! — A gyár, a vállalat hasonló célokat követ: nyerni és nyerni minden áron, a mennyit csak lehet. Ma még sok ezer munkáskezet foglalkoztat a keresett árucikk gyártásával. Raktárai telve, mikor jön a hír, hogy a portékát

már nem vásárolják olyan nagyon. Mit teszen? — Munkásai egy részét elbocsátja. Ezek más gyárnál keresnek munkát. Nincs szükség; innen is elbocsátottak egy csomót. Mit tegyenek? Más munkához nem értenek, tanulatlan rossz munkással pedig, ki vesződnék mostan, mikor oly bőviben a munkaerő!?

Nagy a kínálkozó munkások száma: mi természetesebb, mint az, hogy a munkabér leszáll. Vajjon vele szállnak az igények? — Ez már nehéz. Inkább munkát keres az asszony, a kisasszony. Milyent? Mindenesetre a könnyebbet, mely jól fizet s mellette kesztyűs lehet a kéz, puha bársonyos a bőr. — Örvény* szélén állnak: valyon vissza térnek-e?! — Elestek.

A testi-lelki pusztulás nyomában jár az inség a bűn: nyomon követi a büntetés!

Erős férfi karok munkára ajánlkoznak: nincs. Ha munka nincs: nincs kenyér, nincs fa, nincs lakás, nincs ruha a gyermekeknek, nincs doktor, nincs orvosság a beteg feleségnek. A szomszédnak sincs, a másiknak sincs, a harmadiknak sincs: rémes arczával ott vigyorog — az *inség*.

Az innenső táborban felhangzó kétségbeesés jajaira túl a könyörület szava felél; a fenyegetés kiáltására innen, a rémület hangja viszhangzik amonnan; — de a szó egy, — egy a velőkígható kiáltás: »kenyeret a népnek!«

Oh, halljuk meg mindnyájan a kiáltást s ki nek mint adta, a jó Isten, siessünk az inségesek támogatására, segítségére. Fel! Ne okoskodjunk most; testvéreink életének megmentéséről van szó: ki késlekedhetnék?!

Hanem ha az élet meg van mentve, nézzünk a baj mélyére: *a veszendőbe indult lelkek után*. Vigyünk orvosságot nekik, gyógyulást a halálos

TÁRCZA.

Az első lépés.

A nagy karosszékben, ott ült ebéd után az öreg Tóth Ferencz. Mellette a párolgó fekete kávé, kezében a legfrissebb ujság. Ép' most olvassa a hatalmas vezércikket az inségesek állapotáról s felsegítés módjáról: az ingyen kenyér osztásról.

— Divat, divat! Mégis furcsa ez a világ. Nagy lármával, dobbal, trombitával dolgozik s mint mindenben, felületes még a jótékonykodásban is. Sokan magasztalólag szólnak az újidők fuvalmáról, a társadalom tevékenységének, munkájának helyesebb irányáról. Nem tudom hogy van, de én ebben olyan kevés igazi jót, igazi örvendetést látok. Magasztalják a fellendülő vallássságot s nem veszik észre, hogy a hit köpenyegé alatt a felekezetieskedő gyűlölködés, a tértigetési düh és viszketeg tombol, itt-ott a babona terjeszkedik. Igaz, a templomok újra zsufolva, de miért? A lelkük vonja oda az embereket, az Istent keresik?! Ne hidd! — A méltóságos gróf vagy báró

pöspök urat akarják hallani, gyűrűjét csókolni, — mert ma ez is — divat. Nem látod a felolvasásra szóló meghívókat! Ott áll a végén: »N. N. püspök ur kilátásba helyezte személyes megjelenését!« Kár, hogy a betűk pirulni nem tudnak! S ez a mostani jótékonyosság! A Szent-Antal kenyere, az inségeseknek való ingyen kenyér: micsoda szemfényvesztés. Mintha soha sem is mondta volna a Jézus Krisztus azokat a gyöngy-igazságokat az alamizsnálkodásról a Máté evangéliuma VI. r. 1—4 verseiben. Bizony üzlet és reklám ez a világ s azt csinál a vallásból és könyörületességéből is. Divat, divat; nagy dob és trombita!

Igy zsörtölődött magában az öreg ur, mikor betoppan hozzá fiatal unokaöccse Barla Béla.

Az ifju a kölcsönös üdvözlések után elragadtatással kezd beszélni arról a nagyszabásu mozgalomról, a mely az emberszeretetet diadala s a mely fényes czáfolata azoknak a vádaknak, mintha korunkból kihaltak volna a keresztyéni erények: önfeláldozás, könyörület, felebaráti szeretet. Fényes, nagyuri asszonyságok, kezükben a főzőkanállal osztogatják a szegény népnek a meleg levest, kényelemhez szokott, gazdag urak gyűjtögetnek az éhező nép számára kenyérre valót. Nem szép-e ez? Őt koronát ígertem magam is

betegeknek: Jézus Krisztust és az ő evangéliumát! »Krisztus ma és tegnap és mindörökké ugyanaz«: a betegek orvosa, a halottak feltámasztója, a foglyok szabadítója!

Egész társadalmunk, egyéneivel és intézményeivel egyetemben szörnyű rabságban szenved: a testnek, érzékiségnek és anyagiasságnak, uralomvágnak rabságában. Segitsetek betölteni a lelkeket a Jézus Krisztussal, az ő szerelmével, az ő evangéliuma erejével és »a sötétségben ülő nép lát újra világosságot és a fogságban levő szabadulást!«

Ne áltassuk magunkat azzal, hogy az alamizsnálkodás »kenyérmorzsáival« ezt az inséget meggyógyítani lehet! Isten sem kenyereket dob le az égből, hogy bennünket azokkal tápláljon. Az ő áldása a termő föld, a termékenyítő eső, a puha hótakaró, az érlelő napsugár, a mag csirája, a munkás ereje, egészsége, a gazdasszony szorgalma: ez mind benne van a kenyérben, melylyel tápláltunk.

»Kenyeret a népnek!«: e felhívással nem asztalunk mozsáira gondolunk csupán, hanem megszobb nézünk! Hárítsunk el minden akadályt, mely gátja annak, hogy a ki tud is, akar is dolgozni: inségre jusson, alamizsnára szoruljon. Adjunk munkát, munkamezőt, munkakedvet, munkaerőt a népnek, örökkévaló, magasba vonzó czélt a munkájának s ime a munka átváltozik kezében kenyérré — Isten áldásával! — Csak ez lesz az igazi segítség!

Nagy Károly.

minden hétre, míg e csikorgó hideg tél tart; no, hisz' hál' Istennek, — telik.

Az öreg ur visszafordalt a jégvirágos ablaktól, hol éppen kitekintett s hangjában annyi melegséggel szólt az ifjuhoz:

— Az Isten tartsa meg neked a te jó szivedet, öcsém! Mert hiszen, csakugyan úgy van: a mink van sáfárkodásra vettük a jó Istentől, a pénzt, vagyont éppen úgy, mint erőnket és tehetségeinket. De, mit gondolsz, ha erőddel és tehetségeiddel csak magad sáfárkodhatol: nem így kellene-e vagyonoddal és pénzeddel? Azzal is, a melyet a szegényeknek szántál. Ha a közkasszába adod be pénzedet, ki tudja: nem jut-e érdemtelen naplopónak, dologkerülőnek, a kik talán feltünőbbben tudják mutogatni inségüket s talán segélyre méltóbbak elől harácsolják el. De nézd! amott az ablak alatt azt a szegény elcsigázott hótakarítót, úgy-e majd hogy össze nem esik a szegény!? Lásd, a rongyai alig fedik didergő testét s bizonyára otthon a nedves, hideg lakásban szomoruan várja a feleség s ki tudja, hány gyermek a napszám filléreit, kenyérre, fára.

Rövid vártatva az ifju távozott. Az öreg Tóth Ferencz a szürkülő alkonyat daczára még világosan látta, a mint az ifju a munkás mellett

Tudjátok-e? . . .

*Tudjátok-e? itt a földön
Hol van legtöbb kincs és gyöngy?
Nyissátok fel a bibliát
Rejtegeti e szent könyv*

*Olvasgassátok sorait
Lapozgassátok benne,
És feltárul előttetek
A kincsek tömkelege.*

*Garmadában kristály tisztán
Találja a kereső,
Ugy fénylik mint a fűszálról
Napfényen a langyeső.*

*Titkos zár, varázs kulcs által
Ellakotva nincsen,
Gyenge nő, koldus vagy béna
Részesülhet e kincsben.*

*De nem fénylő arany, ezüst,
Nem csillogó drágaság,
Mit a lopók ellophatnak,
A rozsdá foga megrág.*

*Önkény és durva erőszak
Erőtelen és gyenge,
Az időnek nincs hatalma
Bárkitől, hogy elvegye.*

*A ki birtokába jutott,
Boldog földön, siron tul,
Hába tombol körötte
Álnok bosszu konokul.*

elhaladva egy tallért nyomott annak kezébe és már tova járt midőn az ámulatából felocsudott ember kalapját köszönetre emelte.

Napok multak el míg az öreg unókaöccsével újra összekerült s kifejezhette neki köszönetét, hogy tanácsát követte.

— Ah, szót sem érdemel, édes bátyám; csakugyan olyan nyomorult volt a szegény . . .

De igenis, szót érdemel a dolog! Meg vagy győződve, hogy jót tettél vele?!

— Természetesen; különben nem tettem volna!

— Nő lásd! Jótékonyágod könnyelmű volt s eredménye még nagyobb ros. Az ember feleségestől iszik; iszik míg a kapott pénzben tart, nem dolgozik s gyermekei még nagyobb nyomorban s hozzá most az anyjuktól is elhagyatva vannak. A pénzt kidobtat, csak hogy e kötelességet is «lerázd» magadról, pedig csak a *hűséggel* végzett kötelesség teljesítésén van áldás! Fel kell keresned őket személyesen, ki kell tudakoznod viszonyait s a körülményekhez alkalmaznod a segélyt!

Az ifju fanyar képet vágott a dologhoz s nem sok kedvet érzett a tanács követésére. De valami úgy ösztökelte, hogy mégis megtegye. A gyermekek, a nyomorgó gyermekek . . .

Végre határozott. Fel kereste a munkás

*Vértezi a hit paizsa
Minden gonoszság ellen,
S szilárdan áll mint a kőszirt
A kísértőkkel szemben! . . .*

*Olvassátok a bibliát
Gyűjtögessétek kincsét,
Hogy lakozzék már e földön
Főakarát, békesség! . . .*

Ferencz Samu.

Az életet, egészséget rontó fényüzésről.

Már csaknem oda jutottam, hogy ujságot sem merek a kezembe venni. Alig van lap, alig napi szám, hogy benne valami erkölcsi, vagyoni romlás, szerencsétlenség ne volna világgá kűr-
tölve. Itt egy imént vagyonos, büszke ur bocsátja áruba hitét, azt az ősei által talán martiromsággal szerzett családi lelki kincset, melyet atyja szent ereklje gyanánt megőrzés végett hagyott ő reá, elhagyja valamely jövedelmező hivatal, legalább is egy pinczemesteri állás reményéért; ott egy a földi javakban dúskált, egykoron nagyra-becsült, tisztelt család esik erkölcsi bukásba, vagyoni csődbe; amott egy eddig irigyelt szorgalmas, becsületes ember dobja el magától az életet gyászoló özvegyet, zokogó, nélkülöző gyermekeket hagyva hátra nyomorban.

Fáj a lelkem, ha a nagyvárosok gyermekeinek sápadt arcára nézek, megesisik a szívem a szegény páriákon, a kik mértéktelen szülőik pa-

lakát; belépett. Szive elszorult azon, a mit látott: a bűzös, piszkos odun, a rothadt szalmaágyon, a szegletbe állított verklin, a didergő, sáppadt, vézna két gyermek, kiknek egyikében a kis verklis leánykára ismert, a kinek mindig szánakozva dobta tányérjára a pénzdarabot.

A férfi felismerve, hajlongva közeledett; de e hajlongásból nehezen lehetett volna meghatározni, hogy mennyi illeti a remélt új segílyt, vagy mennyit kell belőle a még mindig száján gőzölgő pálinka kényszerítő hatásának tulajdonítani.

Barla Béla megborzadt s valamit Istenről, a magunk okozta nyomorról, a magunk s családunk iránti kötelességekről, bűnről stb. kezdett mondani.

Az ember erre barátságtalan, sötét arcot öltöt s ugylátszik nem akart adós maradni a felelettel:

— Könnyü a gazdagoknak Istenről beszélni s bezzeg, látom, értenek is hozzá, hogy kenyér helyett mesékkel dugják be a szegény száját.

Az ifju megborzadt s egyik csudálkozásból a másikba esett, mialatt az asszony rikácsoló hangon tóditotta:

— Mit köszönjünk az urak Istenének, ki nekünk soha semmit sem adott! Tán ezt a két

zarlással, tulcsapó életben elkövetett bűneikért szenvednek egészség, életerő hiányában, arczukon a szenvedés, a biztos halál jeleivel.

De méginkább elszomorodik az én honfui szívem, a midőn kutatok és megtudom, hogy ezen sok szerencsétlenségnek az oka a legtöbb esetben a mérték megem tartása, a szükséges felül való bő költekezés, a fényüzés a ruházkozásban, ételekben és a szórakozásban. És ez nemcsak egy helyen van így.

Mint katona bejártam már hazám legnagyobb részét, több helyen laktam is és pedig huzamosabb ideig. Szememet mindig nyitva tartottam, hogy a mire nézek azt lássam is. Elmémmelem fűr-késztem is, hogy a nyitjára jöjjenek a dolognak. Így hát tapasztalásból mondhatom, hogy az egész hazában egyaránt pusztit a mértéktelenség, mindenütt ez a fényüzés a romlás oka, ez a kovásza a legtöbb nemzeti szerencsétlenségnek is. Az emberek sokkal drágábban s mégis rosszabból ruházkodnak, mint a hogy az egészség megóvása követeli, gazdagabban megrakott asztaloknál esznek, isznak, mint a hogy egészségük romlás nélkül megengedhetné, fényesebben, fényüzőbben csapongóbban mulatnak, mint azt a test és lélek felfrisítése megkívánja, oly pazarul, oly kicsapongóan, hogy gyermekük sőt unokáik egészsége, testi épsége, életereje adja meg az árát, így bűntetvén meg Isten az apák bűneit a gyermekekben heted iziglen. Egy szóval a mai nemzedék tultnyújtózik a takarón minden tekintetben Nem a kamataiból él annak, a mit vagyonban részint a szülőktől örökölt, egészségben pedig az Isten fen-tartó kegyelme adott neki, hanem a vagyon és élet tőkét is költögeti már s bizony-bizony sokan kétkézzel szórják azt. Hol van az a kincs, a

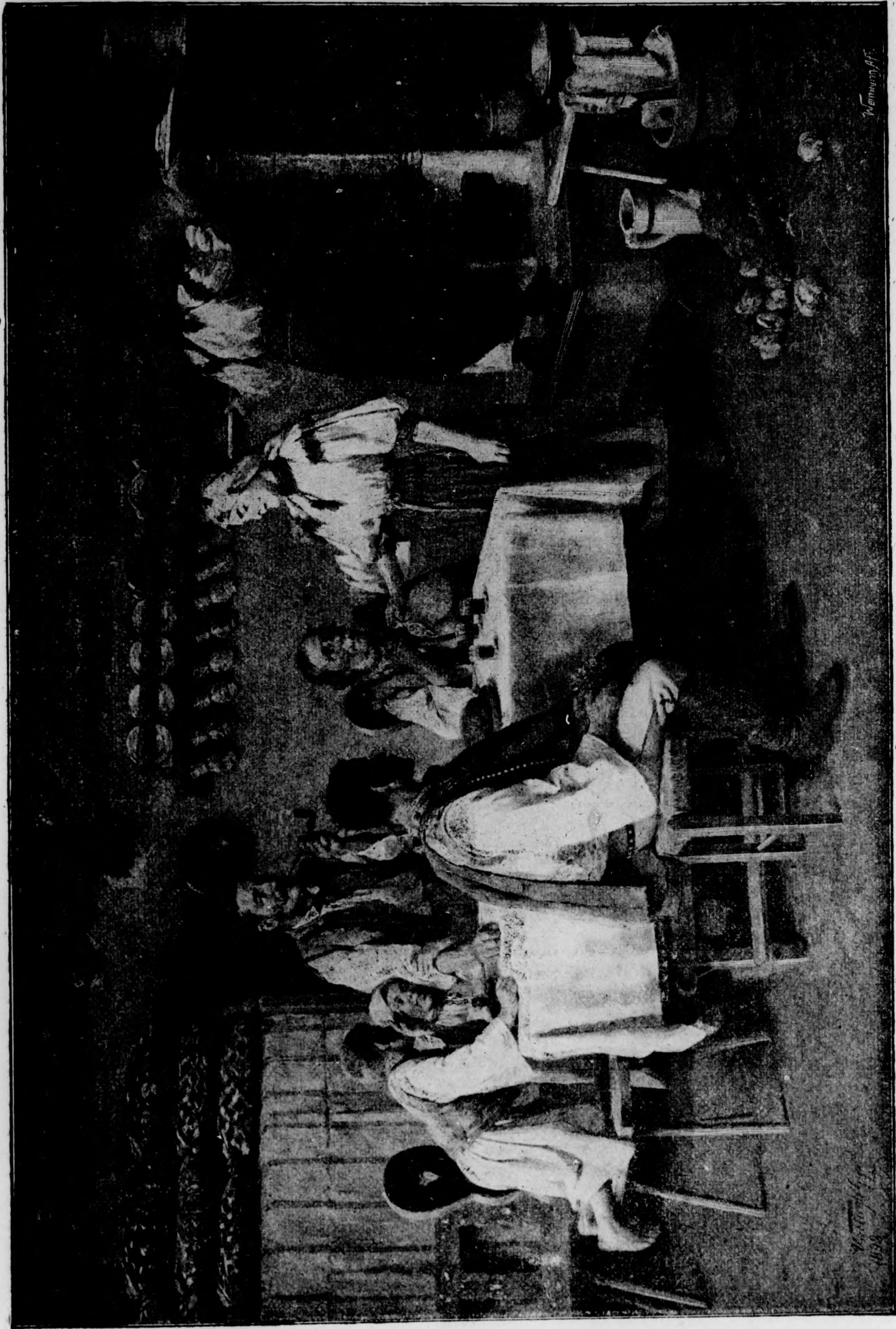
kölyket, kik csak enni kérni tudnak, de pénzt szerezni restek!?

Az ifju támolyogva hagyta el a lakást. A bűn és sátán fészkéről eddig fogalma sem volt; most tudta meg mi az.

Hanem az a két szempár, az a két vézna gyermek mintha most is reá tekintene! Azok a könybelábadt szemek, mintha esdekelve kérnék: «Adj munkát, hogy szerezzünk; — ne szidjanak, hogy csak enni tudunk!»

Két álmatlan éj után az ifju terve megérle-lődött. Udvarán egy becsületes iparos család lakott: csupa öröm volt látni a szorgalmas asztalos vidám, tiszta, kedves gyermekeit, kik egész nap az anyjuk körül sűrögtek, segédkeztek s mikor álomra hajtották szőszkei fejcskéiket ajkukon imával, homlokukon szelid anyai csókokkal szenderültek el.

A vidám gyermekesereg egyszerre kettővel szaporodott meg. Az alku könnyen ment. A piszkos oduban úgy is teher voltak, az édes (!?) szülők könnyen lemondtak róluk; az asztaloséknál pedig, hová az ifju Barla Béla heti öt koronája ezután rendszeresen vándorolt, jutott számukra hely, kenyér és — szerető szívvel édesített munka is.

Háztűz-nézők.

mely fillérenként is el ne kelne, hol az a szénaboglya, a melyet ölenként, markonként sőt szálanként is el ne hordanánk idővel? Így hordja el, így rabolja el az ember életének szálait a fényűzés is. Mi magyarok pedig a legnagyobb fényt abban üzzük, egészségünket azzal rontjuk, életünket azzal ássuk alá, a haza jövőjét azzal tesszük kockára, a miben más okosabb nemzetek a legszerényebbek, a mivel a közegészséget fokozzák, az életet erősítik, a hont gazdaggá, nagygyá, hatalmasá teszik.

Nem mondom, nem állítom, nem erőssitem én azt, hogy e nagy hibákat, e nagy bűnt mindenki szándékosan, káros hatásának tudatában követi el. Nem. Vannak ugyan olyanok is, s ezek az igazi bűnösök. De nagyrésztük mégis olyan, a kit a világ folyása ragad magával; tudja ugyan, hogy rosszat cselekszik, de nem képes kiszabadulni az iszapos áramból, mert nincs ahoz lelki ereje, nincs bizalma önmagához, nincs hite a jobbulás, a szabadulás reménységében. És végül ismét egy másik részük olyan, a ki azért pazarol, mert nem tudja, hogy azzal árt egészségének, nem tudja, hogy sokkal kevesebb költséggel, ép oly jól, sőt jobban ruházkozhat, táplálkozhat és szórakozhat, mint most teszi, nem tudja, hogy hol a határ az okos mértékletesség és a pazarló fényűzés között.

Azok, a kik tudva tesznek rosszat, szándékosan, feltűnési vágyból pazarolnak s a másét költik el, a büntető igazságszolgáltatás megtorló hatáskörébe tartoznak. Azok, a kiket gyengeségük miatt ragad el a kor szelleme s a rossz társaság, a papjuktól kapják a lelki orvosságot.

Én a »Vasárnap« hasábjain, ha nagy tiszteletű szerkesztője kész lesz lapjában helyet adni

Barla Béla szeme mindig könnybe lábbadt, mikor e gyermekek ajkáról hallotta az imádságot:

« . . . , de szabadíts meg a gonosztól . . . ! »

Vajjon a régi szülei házban nem tanultak-e meg imádkozni: « . . . Bocsásd meg a mi vétkeinket! »?! Azt hiszem, ott már késő volt erre! — De ki tudja . . . ?!

Tóth Ferencz udvarán új házmester takarítja a havat. Meleg bekecsbe burkolódzva csak úgy dül keze alatt a munka. Gyászfátyol van a kalapján: Ugy mondják, nemrég temette el a feleségét, ki részegen az utcán megfagyott. Feleségét gyászolja-e, vagy van magán is mit gyászolnia: nem tudom. Hanem az arca olyan ismerős. . . . Mintha láttam volna valaha egy züllött utca seprőt, kire ez az ember úgy hasonlít. És mégis, milyen más!

*

Tóth Ferencz ur pedig, ha az ujságot olvassa, most is csak azt hajtja: Nem szeretem a divatos formákat, a sipot, dobot. Térjünk csak vissza a régi jó világ kipróbált módjához.

Nehezebb, az bizonyos, mint az újabb mód; de többet is ér — ugy-e öcsém Barla Béla?!
W.

számomra,*) azokhoz szeretnék szólni, a kik tájékozatlanságból lépik túl a mértéket. Utmutatást, tanácsot ohajtanék adni arra nézve, hogy egészségünk szempontjából:

a) miként ruházkozunk?

b) miként táplálkozunk? és

c) miként szórakozunk?

hogy hosszú életűek legyünk e földön.

Azokat, a miket mondandó vagyok nem én találtam ki. Sok okos, bölcs ember több száz évi tapasztalatán át szűrődött szín arany jegecei azok.

Vajha meghallgatnának a kiket illet. Oh ha megértenél engem kedves atyámfia, ki soraimat olvasni fogod. Oh ha az Isten a segítő kegyelme erősitené benned az olvasott igazságok iránt való hitet. Mert a tudásban is csak azok boldogulnak, a kik hisznek!

Dr. Kováts Áron.

Háztűz-nézők.

(Mai képünkhöz.)

Képünk egy kedves farsangi jelenetet ábrázol a népeletből. A katonaságból hazakerült legény már kiszemelte leendő életpárját s most «háztűz-nézőben» vannak az édes apjával. Leányos háznál szívesen szokták látni a vendéget; hát még a kik ilyen járatban vannak! Migy gyorsan elkészül a vacsora, bor kerül a kupába s a ki tölti minden szem az «eladó leányon» csüng, csak az ő szemei vannak «lesütve». Az asztalvégen a kis testvérek tanakodnak, hogy valyon mért is olyan félénk ma ez a Boriska, mikor máskor olyan tüzről pattant. Megtudják nemsokára. A leányt szerénysége mellett jól ajánlja a «vetett-ágy», melynek minden darabja az ő munkája, az izletes vacsora, nyájas szó, melyet «a jövődöbeli»-vel és atyjával vált. Bor s pipaszó mellett mikor elvégezték a látogatást: már tudjuk, hogy négy hét múlva lakodalmat ülnek. De jó is a lányt tűzhegyénél, munkájából itélni meg. Kik itt kiállják az ítéletet: azokból lesz ám a jó feleség!

Hazai krónika.

Az országgyűlés hosszú szünetet tartott a káracsonyi vakáció miatt. Az ország dolgait intéző politikai pártok életében azóta fontosabb esemény nem történt. Mert az, hogy a kormánypártiak két része, a régiék és az újak a *Falk Miksa* ujévi köszöntője fellett, melyet Széll Kálmán miniszterelnöknek mondott, hajba kaptak, egyelőre nem fontos dolog. Így akarták kisütni, hogy a miniszterelnök melyik részt szereti jobban. Persze, persze! Mintha neki is nem volna esze. Most mindkettőt egyformán; — a többi majd elválík a választásoknál a tavaszon. Addig csak hadd

*) Szívesen látjuk, sőt kérjük.

szeressék ők is egymást! A kormánypárt most hétfői tanácskozásán ily értelemben nyújtott a két fél békejobbot egymásnak. Innep körül — a mint illik — a pártoskodás helyét a *jótekonyság* foglalta el. A munkanélküli szegény munkásoknak, kiknek száma meghaladja a tizezeret, decz. 18-tól kezdve »ingyen kenyeret« osztogatnak. Eddig 160 ezer darab kenyeret osztottak ki köztük. Ugy mondják, hogy a »szabad kőművesek« indították ezt a mozgalmat, mely mindig jobban terjed. Hogy ezek kik légyenek, azt tudni nem igen lehet. Titkos társulat ez, melynek és tagjainak jótekonyságáról, emberszeretetről sok hír kereng, de magukat soha meg nem nevezik. Tán a mindig szokásos sok hiu és hizelgő dicséretektől csömöröltek meg, vagy az Ur parancsát tartják, hogy »a mit tesz a te jobbkezed, ne tudja a te balkezed!« Mindegy. Rosz emberek bizonyára nem lehetnek. mert a pápista papuralom szolgálói úton-útfélen szidják őket és minden gonoszat mondanak felőlük. Csak az nem helyes, hogy titkolóznak. Ha igazságot szolgálnak: ki vele a napvilágra! Ma nincs cenzura, minden igaz ügyet nyíltan lehet szolgálni, hát minek az a nagy titkolódzás! — Az inségesek táplálására Budapest is 20 ezer koronát adott. Most mozog a vidék is. Hire jár, hogy a farsangon sok »*Inséges-bál*«-t is rendeznek, hogy azoknak jövedelmét is oda fordítsák. — Micsoda jótekonyság lesz ez! A kisasszonyok, az urfiak, a papa s mama százakat fognak elkölteni ruhákra, ékszerekre, hogy »méltó fényel« jelenhessenek meg a bálon s az inségeseknek a költségek századrésze sem jutand. Benn selyemben tánczolnak, künn rongyokban dideregnek, éheznek. Bizony nines a táncznak, vigalomnak helye ott, hol a nép egy nagy része éhezik, fázik. Hanem le kellene mondani a mulatságról s annak összes költségeit juttatni a nyomorgóknak. És ha az eiső segélyen tul vagyunk, arról gondoskodni, hogy munkanélkül ne maradjon senki s koldusalamizsnára ne szoruljon, a ki dolgozni tud. — Az éppen most folyó *népszámlálás* adatai sok tanulságot fognak e tekintetben is nyújtani. Kár, hogy a köznép nem viseltetik bizalommal e dolog iránt s mint innen-onnan hirül adják, a félrevezetett nép sokszor nemcsak a helyes adatokat titkolja el, de egy pár helyt egyenesen megtámadta a népszámláló biztosokat. Persze, nálunk mindenki attól fél, hogy minden számbavétel az adóemeléért történik. Keserű tapasztalatai vannak e tekintetben a népnek a multból s az nem könnyen feled, unokáról-unokára száll az eset hire s a néplel kéből az odaféskelt bizalmatlanságot kiirtani oly nehéz. Nagyon rosz elv a mi állami életünk vezetésében az, hogy a méltatlan terhet csak arról veszik le, ki kérelmez és bizonyít. Ott kellene kezdeni, hogy jogtalan terhet ne rójjanak ki senkire. Lassankint talán e tekintetben is javulni fog a helyzet, a mint nagy reményekkel nézünk szembe *gazdasági állapotaink javulásának* is. Nap nap után mind általánosabbá válik az a mnggyőződés, hogy a gazdasági közösséget vagy a közös vámterületet Ausztriával fel kell bontani. Addig nem javulhat helyzetünk. Hadd legyen kiki a maga gazdája; a közös lóról ugyis régen megmondták már az igazságot. Hanem ez a különválás nem fog ám könnyen menni Nagyon szorosán ölel a német sógor, — bizonyosan, mert nagyon szeret.

E hónap 14-én ujra összeült az országgyűlés; jövő számunkban bizonyosan mozgalmassabb napokról adhat hirt:

Szemlélődő Hazafi.

Egyházi élet.

Diakonusokat választott a sárospataki ref. egyház, az egyházat kerületekre osztva, mindenikbe 2—4-et. Feladatuk: az egyházi élet minden részében a lelkész vezetése alatt felvígyázní, a bajokat jelenteni s orvoslásukban segédkezni. Szemmel tartják és buzdítanak, hogy a szülők gyermekeiket megkereszteltessék, iskoláztassák, református vallásunkra oktassák, konfirmáltassák, a házasságkor megeskettessék s az ifju házások gyermekeiket el ne igérjék. Irtják a babonás szokásokat, terjesztik a jó olvasmányokat: buzdítanak templomba járásra. Az idegenből beköltözö reformátusokat felkeresik, segítségükre lesznek, az egyházhoz kapcsolják. Minden egyházi dologról, ünnepélyekről, egyházi estékről stb. értesítik köreik lakóit sa részvételre őket megnyerik stb. — Mind igen helyes. Ugyanaz, a mit a mi »Egyházi Értekezletünk« elnöke *Molnár Albert* tanár, a családtyai körökre és azok választmányára ruház. Ez az ut kétségkívül egyetemesebb, általánosabb s ha kellő érdeklődés van, — mélyebben járó hatásában is; bár tagadhatatlan, az elposványodása is könnyebben beállhat. — Egy nagy hiánya a sárospatakinak, hogy hiányzik belöle a szegények, özvegyek, árvák, betegek látogatása és gondozása személyes hatással, krisztusi lélekkel és szóval krisztusi türelmet és megnyugvást, vigasztalást — reményt keltve lelkeikben is. S pedig a diakonus ösi értelemben, elsősorban ezeket végezte. A felügyelet rendöri jellegét éppen ez a segítő-szeretet fogná áldásosan mérsékelni. Igaz a beteg-gondozást első sorban *nökre*, tehát *diakonisz szákra* kell bizni, a mint azt most *N.-Becskereken* megindították, de ez — különösen a külső szolgálatokban — nem zárja ki a férfiak munkáját sem. — Mindenesetre örvendetes a s.-pataki eljárásban, hogy a gyülekezet presbiteriuma intézményszerüleg csinálja s nem bizza egyesek tetzésére, próbálkozására. Sok követöt kívánunk!

Reform. leánynevelö-intézet Pápán. Pár év előtt »kegyes óhajtás« volt ez is, mint a nehezen elérhető dolgokat nevezni szokás, s most már a megvalósulás előtt áll. Nemrégiben egy derék öreg pap hagyott reá 140,000 korona alapítványt s így már a jövő évben megnyílik az intézet, elvonva leányainkat a zárdák veszedelmes légkörétől. Hát a miénk Erdélyben mikor jut ide?! Pedig ez oly égető szükség! Vajha a szép példa nálunk is lelkesítene dolgozni, adakozni, hagyományozni e legnemesebb célra!

Ref. Nöegylet alakult a napokban Tekén. Eddig egy jótekonny multság rendezésében fáradozott elég szép eredménnyel; de az egyház belső életének ápolása fogja képezni főgondját. Istentől áldást és segedelmet munkájára!

A francia szerzetek és kath. egyletek dolgáról mult számukban irtunk. Most olvassuk, hogy, hogy ezeknek csupán a fekvő birtokuk értéke 60 millóval haladja felül az egy milliárd (milliószor millió) frankot; pontosan: 1.060,530,630 frank értéket képvisel több mint 70 millió frank évi jövedelemmel. Ki ne mosolyodnék el már most, ha valahol olvassa s pedig sok helyt olvashatja —, hogy »a szerzetesek lemondva a világ javairól, szegénységben élnek!?!«

A Mária tisztelet a kath. egyházban odáig jutott, hogy Lyonban (Franciaország) 35 püspök és 500 pap jelenlétében egy bibornok Máriát Krisztus «Meváltó-társának» nyilvánította, s azt a kívánságot fejezték ki, hogy Mária menybemenetele dogmává (kötelező hitigazság) tétessék. Sőt a jezsuiták Galicziában még tovább vitték: buta babonásáig vitték a dolgot. Levélbélyeg nagyságu Mária-képeket árulnak 2 fillérért, melyeket ima után el kell nyelni, hogy éhség s betegség ellen védve legyen az ember. És ezt przemysli püspök helyeselni tudta. Bizony jó dolguk van az efélében hívő katolikusoknak: Jézust ostyában, Máriát bélyegben veszik magukhoz, — könnyen egyesülnek az istennel. De mikor fogják a lelkükbe, szívébe venni a Krisztust, hogy megszabadítsa az ily sötét babonáktól!?!

Yegyes hirek.

Lapunk 1. számából, bár a szükségesnél sokkal több példányt nyomattunk, már nem rendelkezünk felesleges példányokkal. Megküldtük egyházkerületünk minden egyházának ujólag s most már ez alkalommal utoljára. Nincs anyagi erőnk ahhoz, hogy egyházközségeinket hosszasan ingyen példányokkal láthassuk el. Ha egy egyházközségnek s hiveinek nincs annyi anyagi ereje (igazában buzgósága nincsen!), hogy az évi 4 koronát megfizesse: honnan legyen nekünk 1200 koronánk, hogy 300 egyháznak ingyen ujságot küldjünk?! Egy-egy példányt még mindenüvé küldtünk »figyelmeztetésül«, ha taián a Mutatvány számról megfélekedtek volna, de «alkalmatlankodni» nem akarunk. Ez nem természetünk! *Első számunkból tehát — fájdalom — később jelentkezett előfizetőinknek sem szolgálhatunk immár, de a 2-ikből igen,* mert ezzel már takarékosabban bánunk. Hanem a kinek szándékában van lapunkat járni, ne késlekedjék a jelentkezéssel, mert az egyes számokból raktárt nem tarthatunk. *Olvasoinkat kérjük: ismertessék és terjessék a «Vasárnapot»;* legyenek társaink a munkában, a jó ügy szolgálatában!

Zsidó élelmesség. Előre bocsátjuk, hogy nem vagyunk zsidóellenesek, már t. i. azokkal szemben nem, kik megtanulják nyelvünket, szeretik és szolgálják hazánk érdekeit, becsületes

munkából élnek s nem akarnak itt Uj-Jeruzsálemet csinálni. De érdekes megemlíteni azt az élelmességet, hogy míg a zsidó, iskolák fenntartására le nem köti pénzét, hanem használja az állam s más felekezetek iskoláit, nem egy esetben mások elől foglalva le a helyeket azokban: addig a maga fajtája előhaladását azzal támogatja, hogy szegény, de tehetséges egyetemi hallgató zsidófiukat támogat ösztöndíjakkal. Most is 60 ily ösztöndíjra van kiírva pályázat 14560 korona összegben. S ebben még az a megszivlelendő okosság is van, hogy így a jobb tehetségek érvényesülnek, a gyengébbek pedig gyakorlati pályákra szoríttatnak.

A tanító-árvák országos árvaháza legújabb kimutatás szerint Debreczen, Kolozsvár, Kecskemét, Hódmezővásárhely városaiban tart fenn árvaházakat. A négyben összesen 335 árva gondoztatik. Egy egy árva évenként átlag 500 koronába kerül. Ilyen példákra természetesen, ha mi a mi árváink gondozását sürgetjük, azonnal kész a felelet: honnan szedünk mi össze annyi pénzt pl. egy-egy községben?! Nő hát, kedves olvasónk, van az árvák ellátásának olcsóbb s valószínűleg jobb módja is. Ha t. i. őket szülőik sorsának megfelelő, megbízható, vallásos, kegyes, szorgalmas, munkás, jóbánásu családoknál helyezük el állandó és gondos felügyelet alatt. Olyan embereknél, a kik az árvát magukénak tudják tekinteni. Mert hát nagy dolog a családi nevelés, kimondhatatlan áldása!

Szerkesztői üzenetek.

- K. K.** — **B.-Bocsard.** Szép eredmény; elismerés illeti.
B. J. — **Zágon.** Kivánságod szerint történt. Szakits idót valamit írni is.
K. F. — **Geges.** A lap terjedelme hosszú közléseket nem enged. Hanem, ha van benne valami megkapó részlet, történet akár pl. »viharos századairkából«, akár kortörténeti rajz: azt egy, legfennebb két »Tárcza« terjedelemben adjuk. Tessék így dolgozni fel most az egyik, majd a másik részt s rendre közöljük. Csak érdekes és tanulságos legyen.
P. K. — **Toplicza.** Töletek szép eredmény. Áldjon Isten!
N. B. — **Deés.** Szives fáradozásaiért köszönet.
V. B. lelkesz. — **Deés.** Ha idő engeni, írj egyet-mást! Tudod te, hogy mit? és hogyan?
I. J. — **Ördögkeresztur.** A 20 K-t kaptuk. Hálás köszönet. Szabad egy hírben nyugtáznunk? Jó hatásáért szeretnők.
Cs. K. — **Etéd.** Helyes. Az a 20 K. az egyháznak is gazdagon jutalmaz. A nép pedig egy év alatt hozzá szokik az olvasáshoz s akkor maga rendel.
B. K. — **M.-anít.** Elismerés, köszönet.
G. D. M. — **Ér-Kávas.** Nagyon kérem s előre is köszönöm
Cz. Z. — **K-Vásárhely.** Csak tessék megírni, hány példányt küldjek?
P. Á. — **Brassó.** Az ívet kaptam. Köszönet. Hosszabb levelet akarok, de még nem juthattam hozzá.
K. K. — **B.-Bocsárd, D. Gy.** — **Tancs, N. D.** — **Kutyfalva.** — Köszönet s elismerés a szép eredményért.

Kiadó postája czimen lapunk jövő számában nyugtázni kezdjük a beérkezett előfizetési díjakat.